

KÚRIA

Bfv.I.292/2016/7. szám

A Kúria Budapesten, a 2016. év június hó 7. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A rablás büntette és más bűncselekmények miatt folyamatban volt büntetőügyben az I. rendű terhelt által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Békéscsabai Járásbíróság 10.B.169/2014/48. számú és a Gyulai Törvényszék 1.Bf.493/2014/39. számú ítéletét **I. rendű terhelt** tekintetében hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Békéscsabai Járásbíróság a 2014. szeptember 23-án meghozott 10.B.169/2014/48. számú ítéletével **az** I. rendű terheltet bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett rablás büntettének kísérletében [Btk. 365. § (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés b) és c) pont] és társtettesként elkövetett testi sértés büntettében [Btk. 164. § (1) és (3) bekezdés], ezért hat év hat hónapi, fegyházban végrehajtandó szabadságvesztésre és hét év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy a terhelt a szabadságvesztés kétharmad részének kitöltése után bocsátható feltételes szabadságra.

Az elsőfokú bíróság ítéletét a Gyulai Törvényszék a 2015. július 16-án kelt 1.Bf.493/2014/39. számú ítéletével **az** I. rendű terheltet érintően a bűnügyi költségre vonatkozóan megváltoztatta, egyebekben helybenhagyta.

A jogerős ügydöntő határozatok ellen **az** I. rendű terhelt terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a Be. 416.§ (1) bekezdésének a), b) és c) pontjára hivatkozva.

Az indítványozó szerint az eljáró bíróságok tévesen állapították meg azt, hogy szándéka a sértett pénzének jogtalan eltulajdonítására irányult, ahogy azt is, hogy a rablás büntettének törvényi tényállását társaival közösen ő is megvalósította; a sértettől nem tulajdonítottak el semmit, pénzét és értéktárgyait később hiánytalanul megtalálták, és mivel a dolog elvételre irányuló szándék nem nyert bizonyítást, a rablás egyik törvényi tényállási eleme hiányzik; ezért a rablás büntette kísérletének a megállapítására törvénysértően, a büntető anyagi jog szabályainak a megsértésével került sor.

Sérelmezte azt is, hogy a bíróság a társtetteség kapcsán az egyes terheltek cselekvősége között nem tett különbséget, és ezért helytelenül következtetett arra, hogy ő társtettesként követte el a terhére megállapított bűncselekményeket. Álláspontja szerint tévesen minősítették cselekményét a rablás büntettével halmazatban testi sértés büntettének is, mert az erőszakkal elkövetés a rablás törvényi tényállásának része, ezért a testi épség elleni cselekmény külön felrovásával ugyanazt a körülményt kétszeresen értékelte a bíróság, emellett ő a súlyos sérülésnek nem volt okozója, ezt a szakértői vélemény, valamint a társainak és a sértettnek a vallomása is alátámasztotta, de ezeket a bizonyítékokat a bíróság nem vette figyelembe.

Mindezek alapján a jogerős ítélet felülvizsgálatát és a büntetésének csökkentését kérte.

A Legfőbb Ügyészség a terhelt felülvizsgálati indítványát a rablásra irányuló szándéka és a testi sértés okozásában való részvétele kapcsán kifejtettek tekintetében a tényállás támadásának és ekként törvényben kizártnak, a minősítést támadó részében pedig alaptalannak találta.

Megítélése szerint az irányadó tényállásban rögzítettek, így a terheltek közötti megállapodás, az előkészületek, a magukkal vitt eszközök, a sértett lefogása, leszorítása, bántalmazása, a kutatás a sértett házában, a sértettnek okozott sérülések egyértelművé teszik azt, hogy a terheltek a rablás kísérletét követték el, mégpedig csoportosan és felfegyverkezve, és miután a sértett bántalmazása meghaladta a rabláshoz esetlegesen szükséges erőszak mértékét, helytállóan állapította meg a bíróság az indítványozó bűnösségét ezzel halmazatban a súlyos testi sértés büntettében is.

Ugyancsak helytállónak találta a terhelt társtetteskénti marasztalását, miután - függetlenül attól, hogy a sértett bordatörését, bordarepedését konkrétan melyik terhelt okozta - valamennyi terhelt részt vett a sértett földre teperésében, lefogásában, eszközös bántalmazásában, és ezzel egymás tevékenységét kiegészítették.

A kiszabott büntetés nemét és mértékét is törvényesnek találta, és arra is utalva, hogy a büntetés kiszabása során irányadó körülmények újraértékelésére a felülvizsgálat keretében nincs lehetőség, arra tett indítványt, hogy a megtámadott határozatokat **az** I. rendű terhelt tekintetében a Kúria tartsa hatályban (Fk.BF.473/2016).

A terhelt az ügyészi indítványra tett észrevételében továbbra is azt hangsúlyozta, hogy a rablás során alkalmazott erőszaknak a súlyos testi sértésként történő minősítése a kettős értékelés tilalmába ütközik, és így nincs helye vele szemben sem halmazat megállapításának, sem halmazati büntetés kiszabásának.

.-.-.

A Kúria a megtámadott a határozatokat - a Be. 424. § (1) bekezdése alapján tanácsulésen eljárva - a Be. 423. § (4) bekezdésének megfelelően a felülvizsgálati indítványban meghatározott okok alapján, a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében vizsgálta felül.

Emellett a 423. § (5) bekezdése szerint eljárva a 416. § (1) bekezdés c) pontjában felsorolt esetleges eljárási szabálysértésekre is tekintettel volt, azonban ilyen, a 373. § (1) bekezdésének I. b) és c) pontjában, valamint II-IV. pontjának valamelyikében meghatározott - feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező - eljárási szabálysértést nem észlelt.

A Be. 416.§ (1) bekezdésének - indítványozó által felhívott - a) pontja szerint felülvizsgálati ok, ha a terhelt bűnösségének megállapítására az anyagi jog szabályainak megsértése miatt került sor, a b) pont szerint pedig felülvizsgálatnak van helye, ha a cselekmény törvénysértő minősítése, a büntetőjog más szabályának a megsértése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki, vagy törvénysértő intézkedést alkalmaztak.

A Be. 423. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, az nem támadható. A bizonyítékok helytállósága, a tényállás megalapozottsága nem vizsgálható, és nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének a vitatására.

Az indítványozó a törvényi tilalom ellenére a bizonyítékok helytállóságát, azok mérlegelését és ezen keresztül az irányadó tényállást támadta akkor, amikor arra hivatkozott, hogy a rablásra irányuló szándéokra levont következtetés és a testi épséget sértő cselekmény kapcsán megállapított büntetőjogi felelőssége a bizonyítékok téves értékelésének eredménye.

A tényállás szerint a terheltek **az** I. rendű terhelt felvetésére megegyeztek abban, hogy a sértetthez betörve megszerzik annak készpénzét, és a bűncselekmény végrehajtásához kesztyűt, gumikötelet, botot, sapkát vittek magukkal, majd a sértett udvarába behatolva a sértett esetleges ellenállásának leküzdése érdekében további eszközöket - egy, az emberi élet kioltására is alkalmas sárkaparót, valamint egy fadarabot - vettek magukhoz. Előzetesen megállapodtak abban is, hogy a sértettet akkor, ha a szobában van, megkötözik, és azt a helyiséget is átkutatják. Miután a házba behatolva ott kutattak, azonban annak egyéb helyiségeiben pénzt nem találtak, ezért a sértettet fondorlatos módon rávették arra, hogy hálósobája bezárt ajtaját kinyissa, majd az ajtóban megjelenő sértettre a náluk lévő eszközökkel rátámadtak. Ennek során a sértettet **az** I. rendű terhelt a magával vitt fadarabbal fejbe verte, a vállainál fogva a földre rántotta és társai segítségével megpróbálta a gumipókkal megkötözni. A megkötözés sikere érdekében társai felváltva és együttesen is segédkeztek a földön fekvő sértett lefogásában, leszorításában, később a földön a sértettre rátértek és folyamatosan ütötték azért, hogy **az** I. rendű terhelt a szobát is nyugodtan át tudja kutatni. Miután készpénzt itt sem találtak, a sértettet elengedték és a helyszínről elmenekültek. A bántalmazás következtében a sértett az arcán és a fején többrendbeli nyolc napon belül gyógyuló, emellett többszörös bordatörésben és bordarepedésben megnyilvánuló, nyolc napon túl gyógyuló sérüléseket szenvedett el.

A Btk. 365. § (1) bekezdésének a) pontja szerinti rablás büntette olyan összetett bűncselekmény, amelynek célja az idegen dolog jogtalan elvétele, eszköze pedig az elvétel céljából tanúsított erőszak, vagy az élet, illetve testi épség elleni közvetlen fenyegetés. Azaz a bűncselekmény törvényi tényállási eleme egyrészt a sértett ellenállásának megtörésére alkalmas személy elleni erőszak vagy a minősített fenyegetés, másrészt az idegen dolognak a jogtalan eltulajdonítást célzó elvétele.

A tényállás - a fentieknek megfelelően - maradéktalanul tartalmazta mind a terhelti eltulajdonítási szándékot, mind az ennek érdekében kifejtett erőszak részletes leírását.

Ezért az eljáró bíróságok helyesen következtettek **az** I. rendű terhelt bűnösségére; az indítványozó bűnösségének megállapításával az eljáró bíróságok nem sértettek anyagi jogi szabályt.

Törvényes a terhelt terhére megállapított cselekmény csoportosan, felfegyverkezve elkövetett rablás büntettének kísérletekénti és súlyos testi sértéskénti minősítése is.

Mindaddig pedig, amíg az akaratot megtörő erőszak vagy a minősített

fenyegetés hatása alatt álló sértettől a birtokában lévő dolog elvétele meg nem történik, a cselekmény kísérlet.

A rablás büntettének társtettese az, aki az összetett bűncselekmény törvényi tényállásában leírt elkövetési magatartást társával szándékegységben, együttesen megvalósítja.

Ehhez - az állandó bírói gyakorlatnak megfelelően - nincs szükség a törvényi tényállás szerinti teljes elkövetési magatartás kifejtésére; elégséges az is, ha az elkövetők egymás tevékenységének kölcsönös tudata mellett társuk elkövetési magatartását kiegészítik, és így válik a tettestársak cselekménye a törvényi tényállást teljesen megvalósítóvá.

Ekként tehát a rablás társtettesként követi el az, aki a dolog eltulajdonítása érdekében részt vesz az erőszak vagy a minősített fenyegetés kifejtésében, ahogy az is, aki magában az elvételben, avagy mindkettőben, társa tevékenységéről tudva vesz részt.

A terheltek a rablást előzetesen elhatározták, és a végrehajtás során annak mindenben megfelelően cselekedtek. **Az** I. rendű terhelt részt vett az akaratot megtörő erőszak kifejtésében, majd a maga részéről minden lehetőséget megtett a sértett pénzének felkutatása érdekében. A lenyűgöző erőszak tanúsításával a rablási cselekmény már kísérleti szakaszba lépett, és csak azért maradt el a bűncselekmény befejezése, mert a kutatás eredménytelen volt.

Az indítványozó tehát a rablási cselekményt társtettesként, és - miután hárman voltak - csoportosan, valamint az alkalmazott eszközökre tekintettel felfegyverkezve követték el.

Ahogy arra az indítványozó is utalt, a rablás elkövetése érdekében kifejtett személy elleni erőszak általában a sértettnek - könnyűnek minősülő - sérülést okoz; ezért a könnyű testi sértés és a rablás bűncselekménye a beolvadás folytán csak látszólagos alaki halmazatot képez.

Ugyanakkor az idegen dolog jogtalan elvétele érdekében alkalmazott személy elleni erőszak nem szükségképpen jár együtt súlyos sérülés keletkezésével. Ezért a töretlen ítélkezési gyakorlatnak megfelelően (BH 2004.41.) - a védett jogi tárgyak különbözőségére is figyelemmel - az erőszak nyolc napon túl gyógyuló sérülést okozó eredménye a rablási cselekménnyel valóságos alaki halmazatot alkot.

Annak a körülménynek, hogy a bántalmazás során a sértett súlyos - bordatörésben és bordarepedésben megnyilvánuló, nyolc napon túl gyógyuló - sérülését melyik terhelt okozta, a terheltek büntetőjogi felelőssége kapcsán nincs jelentősége. A rablási cselekmény véghezvitele során - teljes szándék- és akarategységben - mindhárom

terhelt részt vett a sértett ellenállásának a megtörésében, ekként az eszközös bántalmazásban, a földre vitelésben és a lefogásában, ebből következően **az** I. rendű terhelt maga is közreműködőjévé vált a súlyosabb eredmény bekövetkezésének, függetlenül attól, hogy ténylegesen melyik sérülést okozta.

Társtettesként felelnek az elkövetők az eredményért, ha a sértettet egymás tevékenységéről tudva akarategységben közösen bántalmazzák, és nincs jelentősége annak, hogy a több elkövető közül a súlyos sérülést ténylegesen ki okozta; a bekövetkezett eredményre figyelemmel kell a büntetőjogi felelősségüket megállapítani (BH 2007.71.).

Minderre figyelemmel törvényesen minősítették cselekményét a rablás büntettének kísérlete mellett súlyos testi sértés büntettének is, amelyeknek ugyancsak társtettese volt.

A Be. 416. § (1) bekezdés b) pontja szerinti felülvizsgálati ok a büntetőjog más szabályainak megsértése is, ha annak eredményeként a kiszabott büntetés vagy alkalmazott intézkedés törvénysértő.

Ezalatt azok a joghátrányra vonatkozó és kötelezően alkalmazandó anyagi jogi rendelkezések értendők, amelyek megsértése miatt a kiszabott büntetés, alkalmazott intézkedés neve vagy mértéke törvénysértő.

Ilyen szabályt azonban az eljáró bíróságok nem sértettek meg, a kiszabott büntetés neve és mértéke is törvényes.

A megtámadott ítéletek rendelkező része ugyan nem tartalmazza azt, hogy a terhelttel (és társaival) szemben a bíróság halmazati büntetést szabott ki, azonban az első fokon eljáró járásbíróság az indokolásban utalt erre.

Miután a rablási cselekmény büntetési tétele öt évtől tíz évig, a testi sértés három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, a Btk. 81. § (3) bekezdésére figyelemmel az irányadó halmazati büntetés öttől tizenhárom évig terjedő szabadságvesztés, míg a 80. § (2) és (3) bekezdésére figyelemmel az irányadó középérték kilenc évi szabadságvesztés.

Így a kiszabott - a középértéket el sem érő - hat év hat hónapi szabadságvesztés törvényes; a törvényes büntetés mértékének a vizsgálatára vagy a bírói mérlegelés körébe tartozó büntetéskiszabási körülmények újraértékelésére a felülvizsgálatban nincs törvényes lehetőség.

Megjegyzi a Kúria azt is, hogy a terhelti cselekmény testi sértéskénti minősítésének mellőzése esetén sem lenne törvénysértő a

kiszabott szabadságvesztés; mértéke ugyanis ez esetben is a törvényes keretek közötti és a közép mértéket - ami hét év hat hónapi szabadságvesztés - el nem érő lenne.

Ezért **az** I. rendű terheltnek a Be. 416. § (1) bekezdés a) és b) pontjára alapított indítványa nem foghatott helyt.

A terhelt felülvizsgálati kérelmét a Be. 416. § (1) bekezdésének c) pontjára is alapította.

Ezen okból azonban felülvizsgálatra csak a Be. 373. § (1) bekezdésének I. b) vagy c) pontjában, illetve a II-IV. pontjában felsorolt eljárási szabálysértések esetén van lehetőség.

A terhelt indítványában azonban olyan konkrét eljárási tényt vagy körülményt nem jelölt meg, amely a 416. § (1) bekezdésének c) pontjában felsorolt eljárási szabálysértések között értékelhető lenne. Az olyan általános jellegű kifogások, hogy az elsőfokú bíróság nem tett eleget a Be. 12. § (1) bekezdésében előírt igazságszolgáltatási kötelezettségnek, illetőleg az anyagi jogi törvénysértések áttevődtek a másodfokú bíróság eljárására, a felülvizsgálatot nem teszik lehetővé.

A hivatalból elvégzett felülvizsgálat során pedig a Kúria a felülvizsgálatot megalapozó eljárási szabálysértést - ahogy erre már utalt - nem észlelt.

A tényállás megalapozatlanságára hivatkozás pedig nem az eljárási szabályok megszegéseként értékelhető, hanem a tényállás meg nem engedett támadása.

Ezért a Kúria a Békéscsabai Járásbíróság 10.B.169/2014/48. számú és a Gyulai Törvényszék 1.Bf.493/2014/39. számú ítéletét **az** I. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartotta.

A végzés elleni fellebbezést a Be. 3. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot a Be. 416. § (4) bekezdés b) pontja kizárja. A felülvizsgálati indítvány ismételt benyújtásával kapcsolatos tájékoztatás a Be. 418. § (3) bekezdésén alapul azzal, hogy ez esetben a Kúria - a Be. 421. § (3) bekezdésére figyelemmel - az indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2016. június 7.

Dr. Mészár Róza s.k. a tanács elnöke, Dr. Vaskuti András s.k. előadó bíró, Dr. Soós László s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:
TóthLné
bíróási tisztviselő